

HEMŞİRELİK ULUSAL ÇEKİRDEK EĞİTİM PROGRAMI

(HUÇEP)

2013 - ANKARA

HEMŞİRELİK ULUSAL ÇEKİRDEK EĞİTİM PROGRAMI (HUÇEP)

İçindekiler:

1. Hemşirelik Ulusal ekirdek Eğitim Programı Güncelleme alıőmaları
2. Hemşirelik Lisans Eğitimi Programı
3. Hemşirelik Lisans Eğitimi Programının Hedefleri
4. Meslek Derslerine İlişkin Konu Listesi
5. Temel ve Davranış Bilimleri Derslerine İlişkin Konu Listesi
6. Hemşirelik Temel Uygulamaları ve İlgili Beceriler Listesi

EKLER

1. Avrupa Birliği Hemşirelik Eğitimi Kriterleri,
2. Hemşirelik Eğitimi İle İlgili Yasa, Yönetmelik vb. Diğer Düzenlemeler Listesi.
3. Genel Bakımdan Sorumlu Hemşirelerin Eğitim Programları

1. HEMŞİRELİK ULUSAL ÇEKİRDEK EĞİTİM PROGRAMI GÜNCELLEME ÇALIŞMALARI

Yüksek Öğretim Kurulu tarafından oluşturulan Hemşirelik Komisyonu Eğitim Grubu'nun alt çalışma grubu olan *Hemşirelik Ulusal Çekirdek Eğitim Programı (HUÇEP) Çalışma Grubu* aşağıda isimleri yazılı üyelerden oluşmuştur.

Prof. Dr. Fethiye ERDİL (Başkan) Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi

Yard. Doç.Dr. Sergül Duygulu (Sekreter) Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi

Doç. Dr. Hülya Kaya (Üye) İstanbul Üniversitesi Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi

Doç. Dr. Mürüvvet Başer (Üye) Erciyes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü

Doç.Dr. Nadiye ÖZER (Üye) Atatürk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü

Yard. Doç. Dr. Fatma Orgun (Üye) Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi

Hemşirelik Ulusal Çekirdek Eğitim Programı (HUÇEP) Çalışma Grubu çalışmalarına 01 Nisan 2013 tarihi itibarıyla başlamıştır. Grubun çalışmalarında, daha önce 2003 yılında geliştirilen HUÇEP yol gösterici olmuştur.

Çalışma grubunun temel amacı, Avrupa Birliği Kriterleri doğrultusunda ve ulusal çerçevede hemşirelik eğitiminin minimum standartlarını belirleyerek ülke genelinde hemşirelik eğitiminde standardizasyonu sağlamaktır. Hazırlanan programın ülke genelinde tüm hemşirelik lisans eğitimi programlarının en az % 70'ini oluşturması hedeflenmektedir.

Çalışma grubu 01.04.2013'den bu yana üç kez (dört gün) toplanarak aşağıdaki başlıklar doğrultusunda çalışmalarını sürdürmüştür.

Yapılan Çalışmalar:

- Hemşirelik eğitiminin amacı, mezun hemşirede bulunması gereken özellikler ve eğitim programının hedefleri güncellenmiş,
- Çalışma grubu üyelerinden çekirdek müfredat programında mutlaka yer alması gereken konulara ilişkin önerileri istenmiş,
- Belirlenen konular doğrultusunda eğitim programında bulunması gereken teorik konu başlıkları ve bilgilere ilişkin uygulama becerileri oluşturulmuş,
- Temel ve davranış bilimleri dersleri konu başlıkları oluşturulmuş,
- Hazırlanan taslak çalışma her coğrafi bölgeden bir hemşirelik eğitim kurumuna ve Hemşirelik Eğitim Derneği'ne gönderilmiş, yazılı görüş ve öneriler alınarak taslak üzerinde gerekli düzenlemeler yapılmıştır.

Hemşirelik eğitiminde Avrupa Birliği Kriterleri doğrultusunda yapılması gereken düzenlemeler doküman sonunda verilmiştir. Ayrıca, bu çalışmalar esnasında hemşirelik eğitimi ile ilgili yasal düzenleme ve ilgili dokümanlar (Doktorluk, Hemşirelik, Ebelik, Diş Hekimliği, Veterinerlik, Eczacılık ve Mimarlık Eğitim Programlarının Asgari Eğitim Koşullarının Belirlenmesine Dair Yönetmelik, Türkiye Yükseköğretim Yeterlilikler Çerçevesi (TYYÇ) Düzey (Lisans Eğitimi) Yeterlilikleri, Hemşirelik Kanunu, Bologna Bildirgesi göz önünde bulundurulmuştur.

Bu raporun basılı hale gelmesini sağlayan çalışma grubu adına teşekkürlerimizi sunarız.

2. HEMŞİRELİK LİSANS EĞİTİMİ PROGRAMI

Tanımı:

Hemşirelik lisans eğitimi en az dört yıl veya 4600 saatlik teorik ve klinik eğitimi kapsar. Teorik eğitimin süresi toplam sürenin en az üçte biri, klinik eğitimin süresi ise toplam eğitimin en az yarısı kadardır.

Hemşirelik lisans eğitim programının amacı:

Birey, aile, grup ve toplumun sağlığını etkileyebilecek her türlü gelişim ve değişimlere duyarlı olabilecek, bunları verdiği hizmete yansıtabilecek, sağlıklı ya da hasta bireylerin her ortamda hemşirelik bakımı gereksinimlerini saptayabilecek, bu gereksinimleri mesleki standartlar düzeyinde karşılayabilmek için gerekli olan hemşirelik bakımını planlayabilecek, uygulayabilecek ve değerlendirebilecek, aynı zamanda sağlık ekibinin etkin ve etkili bir üyesi olarak rol ve işlevlerini yerine getirebilecek; hemşirelik eğitimi, yönetimi ve araştırmalarında rol alabilecek, tüm bunları yerine getirirken mesleki etik ilkeleri göz önünde bulundurabilecek ve yaşam boyu öğrenmeyi benimseyecek nitelikte profesyonel hemşire yetiştirmektir.

3. HEMŞİRELİK LİSANS EĞİTİMİ PROGRAMININ HEDEFLERİ

1. Mesleki rol ve işlevlerini yerine getirecek temel ve güncel bilgi, beceri ve tutuma sahip olma.
2. Hemşirelikle ilgili bilimsel, güncel bilgiye ulaşabilme ve kullanabilme.
3. Sağlıklı/hasta birey, aile, grup ve toplumun sağlık bakımı gereksinimlerini kanıta dayalı ve bütüncül yaklaşımla hemşirelik süreci doğrultusunda karşılayabilme.
4. Hemşirelik uygulamalarını mesleki standartlar, kültürel ve toplumsal değerler, etik ilkeler ve yasal düzenlemeler doğrultusunda gerçekleştirebilme.
5. Hemşirelik uygulamalarında bilişim ve bakım teknolojilerini kullanabilme.
6. Sağlık bakımı ekibi ve diğer disiplinlerle işbirliği içerisinde çalışabilme.
7. Hemşirelik uygulamalarında etkili kişilerarası iletişim kurabilme.
8. Hemşirelik alanına ilişkin araştırmalarda sorumluluk alabilme.
9. Hemşirelik uygulamalarında eleştirel düşünme, sorun çözme ve etkili karar verme becerilerini kullanabilme.
10. Hemşirelik uygulamalarında yönetim ve liderlik becerilerini sergileyebilme.
11. Yaşam boyu öğrenmeyi benimseyebilme.
12. En az bir yabancı dili kullanarak alanındaki bilgileri izleme ve meslektaşlarıyla iletişim kurabilme.

4. MESLEK DERSLERİNE İLİŞKİN KONU LİSTESİ

KONULAR		
TEMEL KONU BAŞLIKLARI	KURAMSAL İÇERİK	UYGULAMA
AĞRI	- Ağrı Yönetimi	- Ağrıyı değerlendirme yöntemlerini kullanarak tanılayabilme - Ağrılı bireye yönelik hemşirelik girişimlerini planlayabilme uygulayabilme ve değerlendirebilme
AİLE	- Aile ve hemşirelik bakımı	- Aileyi tanılayabilme ve gerekli hemşirelik bakımını verebilme
AİLE PLANLAMASI (AP)	- AP Yöntemleri - AP Danışmanlığı	- AP yöntemlerinin etkileri, yan etkilerini ve birey/eşlere uygunluğunu değerlendirebilme - AP danışmanlığı yapabilme
AMELİYAT ÖNCESİ, SIRASI, SONRASI (PERİOPERATİF) BAKIM	- Ameliyat öncesi bakım - Ameliyat sırası bakım - Ameliyat sonrası bakım	- Ameliyat öncesi, sırası ve sonrası bakım sürecini uygulayabilme
ARAŞTIRMA	- Hemşirelikte araştırma * Araştırma çeşitleri * Araştırma süreci * Araştırma etiği - Kanıta dayalı uygulamalar	- Araştırmaları eleştirel olarak değerlendirebilme - Araştırma sonuçlarını kullanabilme - Araştırma sürecinde sorumluluk alabilme - Sağlık bakımı gereksinimlerinin karşılanmasında kanıta dayalı uygulamaları dikkate alabilme
BAĞIMLILIK	- Fiziksel, ruhsal ve sosyal bağımlılık	- Bağımlı davranışı tanılayabilme - Bağımlılığı olan bireye yönelik hemşirelik girişimlerini planlayabilme uygulayabilme ve değerlendirebilme

BAĞIŞIKLIK SİSTEMİ VE BAĞIŞIKLAMA	<ul style="list-style-type: none"> - Bağışıklık sistemi - Bağışıklık sistemi hastalıkları - Bağışıklama yöntemleri 	<ul style="list-style-type: none"> - Bağışıklık sistemi hastalıklarında uygun hemşirelik bakımı verebilme - Bağışıklama programını uygulayabilme
BAKIM	<ul style="list-style-type: none"> - Bakım kavramı - Bakım verme süreci - Bütüncül bakım - Öz-bakım 	<ul style="list-style-type: none"> - Bireyin gereksinimleri doğrultusunda koruyucu, geliştirici, tedavi edici ve rehabilite edici bakım verebilme - Birey, aile ve toplumun kültürel değerlerini dikkate alarak bütüncül yaklaşımla bakım verebilme - Bakım verdiği bireyin öz-bakım gereksinimlerini tanılayabilme ve uygun girişimlerde bulunabilme
BESLENME	<ul style="list-style-type: none"> - Yeterli ve dengeli beslenme - Beslenme yöntemleri (Oral, enteral, parenteral beslenme) - Özel durumlarda ve hastalıklarda beslenme 	<ul style="list-style-type: none"> - Yaşlara göre yeterli ve dengeli beslenmeyi sağlayabilme - Beslenme bozukluğunu tanılayabilme ve uygun hemşirelik girişiminde bulunabilme - Özel durumlarda ve hastalıklarda beslenmeyi sağlayabilme
BULAŞICI HASTALIKLAR	<ul style="list-style-type: none"> - Bulaş kaynakları - Sık görülen bulaşıcı hastalıklar - Bulaşıcı hastalıklardan korunma ve bakım 	<ul style="list-style-type: none"> - Bulaşıcı hastalıkların etkenlerini ve bulaş yollarını belirleyebilme - Bulaşıcı hastalıklarda korunma önlemlerini alabilme - Bulaşıcı hastalıklara özgü hemşirelik bakımı verebilme
BÜYÜME GELİŞME	<ul style="list-style-type: none"> - Normal yaşam döngüsü - Gelişim dönemleri ve özellikleri 	<ul style="list-style-type: none"> - Büyüme ve gelişmeyi yaş dönemlerine göre değerlendirebilme ve izleyebilme
CİNSEL SAĞLIK/ÜREME SAĞLIĞI	<ul style="list-style-type: none"> - Yaş dönemlerine göre cinsel sağlık /üreme sağlığı - Cinsel işlev bozuklukları - Üreme sağlığı sorunları 	<ul style="list-style-type: none"> - Yaş dönemlerine özgü temel düzeyde cinsel sağlık ve üreme sağlığı danışmanlığı yapabilme - Cinsel işlev bozuklukları ve üreme sağlığı sorunlarında uygun hemşirelik yaklaşımında bulunabilme

ÇEVRE	<ul style="list-style-type: none"> - Birey-çevre, sağlık ve hemşirelik ilişkisi - Biyolojik, fiziksel, sosyo-kültürel ve ekonomik çevre 	<ul style="list-style-type: none"> - Birey, sağlık çalışanları ve toplum için sağlıklı bir çevre oluşturabilme ve sürdürmeye katkıda bulunabilme
ÇOCUK SAĞLIĞI VE HASTALIKLARI HEMŞİRELİĞİ	<ul style="list-style-type: none"> - Yaş gruplarına göre çocuk sağlığı - Sık görülen çocuk hastalıkları - Sağlıklı, riskli ve hasta çocuğun hemşirelik bakımı 	<ul style="list-style-type: none"> - Sağlıklı, riskli ve hasta olan çocuğun tanınmasını yapabilme ve gerekli bakımı verebilme - Sağlıklı, riskli ve hasta olan çocuk ve aileye danışmanlık yapabilme
DERİ SAĞLIĞI VE HASTALIKLARI HEMŞİRELİĞİ	<ul style="list-style-type: none"> - Deri bütünlüğü - Sık görülen deri hastalıkları - Deri bütünlüğünün korunması ve hemşirelik bakımı 	<ul style="list-style-type: none"> - Deri bütünlüğünü koruyabilme - Deri ile ilgili sorunları tanımlayabilme ve gerekli hemşirelik bakımını verebilme
DOKU ZEDELLENMESİ, YARA VE BAKIMI	<ul style="list-style-type: none"> - Doku zedelenmesi - Yara türleri <ul style="list-style-type: none"> * Basınç yarası * Cerrahi yara * Yanık yaraları * Kronik yaralar - Yara iyileşmesi ve komplikasyonlar - Yara bakımı 	<ul style="list-style-type: none"> - Yarayı değerlendirebilme ve türlerine göre gerekli hemşirelik bakımını verebilme
EĞİTİM	<ul style="list-style-type: none"> - Öğrenme-öğretme süreci - Hizmet-içi eğitim - Klinik öğretim - Yetişkin eğitimi - Sağlık eğitimi - Hasta eğitimi - Öğrenme kuramları - Eğitim felsefesi - Eğitim programı geliştirme - Yaşam boyu öğrenme 	<ul style="list-style-type: none"> - Eğitim etkinliklerini öğrenme-öğretme süreci doğrultusunda gerçekleştirebilme - Yaşam boyu öğrenmeyi benimseme

ELEŞTİREL DÜŞÜNME, PROBLEM/SORUN ÇÖZME VE KARAR VERME	<ul style="list-style-type: none"> - Eleştirel düşünme süreci - Sorun çözme süreci - Karar verme süreci 	<ul style="list-style-type: none"> - Hemşirelik bakımında eleştirel düşünebilme - Hemşirelik bakımını sorun çözme sürecine temellendirebilme - Hemşirelik bakımında karar verme sürecini işletebilme
ENDOKRİN SİSTEMİ HASTALIKLARI VE HEMŞİRELİĞİ	<ul style="list-style-type: none"> - Sık görülen endokrin sistemi hastalıkları - Endokrin sistemi cerrahisi - Hemşirelik bakımı 	<ul style="list-style-type: none"> - Endokrin sistemi hastalıklarından korunmada danışmanlık verebilme - Endokrin sistemi hastalıklarında gerekli hemşirelik bakımını verebilme - Endokrin cerrahisi uygulanan hastaya gerekli hemşirelik bakımını verebilme
ENFEKSİYON KONTROLÜ	<ul style="list-style-type: none"> - Hastane enfeksiyonlarının oluşumu - En sık görülen hastane enfeksiyonları - Hastane enfeksiyonlarının kontrolü ve hemşirenin rolü 	<ul style="list-style-type: none"> - Enfeksiyon kontrolünde evrensel önlemleri uygulayabilme - Aseptik teknik ilkelerini uygulayabilme
EPİDEMİYOLOJİ	<ul style="list-style-type: none"> - Epidemiyolojinin kullanım alanları - Epidemiyolojik ölçütler - Özel alanlar epidemiyolojisi 	<ul style="list-style-type: none"> - Sağlıkla ilgili epidemiyolojik ölçütleri değerlendirebilme - Hemşirelik uygulamalarında epidemiyolojik ölçütlerden yararlanabilme
ETİK	<ul style="list-style-type: none"> - Hemşirelik değerleri - Etik kodlar - Etik ikilemler - Etik karar verme süreci 	<ul style="list-style-type: none"> - Etik ilkeleri dikkate alarak hemşirelik bakımı verebilme - Profesyonel değerlere uygun davranış gösterebilme - Etik ikilemlerin farkına varabilme ve karar verme sürecini başlatabilme

EVDE BAKIM	<ul style="list-style-type: none"> - Evde bakım hizmetleri (sağlık ve sosyal-destek hizmetler) - Evde bakım hizmetlerinde hemşirenin rol ve sorumlulukları 	<ul style="list-style-type: none"> - Evde bakım ekibi ile koordinasyon içinde vde bakım gereksinimi olan bireylere hemşirelik süreci doğrultusunda bakım verebilme
GÖZ SAĞLIĞI, HASTALIKLARI VE HEMŞİRELİK BAKIMI	<ul style="list-style-type: none"> - Göz/görme ile ilgili sorunlar - Göz/görme ile ilgili sorunlarda hemşirelik bakımı 	<ul style="list-style-type: none"> - Göz/görme ile ilgili sorunları tanımlayabilme ve gerekli bakımı verebilme - Göz cerrahisinde gerekli hemşirelik bakımını verebilme
HALK SAĞLIĞI HEMŞİRELİĞİ	<ul style="list-style-type: none"> - Halk sağlığına ilişkin temel kavramlar - Halk sağlığı hemşireliği - Sağlığı koruma, sürdürme ve geliştirme - Sağlık politikaları 	<ul style="list-style-type: none"> - Birey/aile/toplum ve risk gruplarına birincil, ikincil ve üçüncül düzeyde bakım verebilme, eğitim ve danışmanlık yapabilme - Sağlık politikalarını değerlendirebilme
HASTA, ÇALIŞAN GÜVENLİĞİ VE KALİTE YÖNETİMİ	<ul style="list-style-type: none"> - Hasta güvenliği - Çalışan güvenliği - Hemşirelik hizmetlerinde kalite yönetimi 	<ul style="list-style-type: none"> - Hemşirelik bakımını hasta, çalışan güvenliği ve kalite standartları doğrultusunda verebilme
HEMŞİRELİK	<ul style="list-style-type: none"> - Hemşireliğin tanımı - Tarihsel süreç - Hemşirelikte meslekleşme süreci (Profesyonelleşme) - Felsefesi - Rol ve işlevleri 	<ul style="list-style-type: none"> - Profesyonel hemşirelik uygulamaları yapabilme - Hemşirelik felsefesini verdiği bakıma yansıtabilme

HEMŞİRELİK BİLİŞİMİ	<ul style="list-style-type: none"> - Sağlık bilgi sistemleri ve hemşirelikte bilişim - Hemşirelikte ortak dil ve hemşirelik sınıflama sistemleri 	<ul style="list-style-type: none"> - Hemşirelik bilgi sistemlerini kullanabilme - Sağlık bakımını etkili sürdürmede diğer disiplinlerin bilgi sistemleri ile ortak çalışabilme
İLAÇ UYGULAMALARI	<ul style="list-style-type: none"> - Güvenli ilaç uygulamaları - İlaç uygulamalarında yenilikler 	<ul style="list-style-type: none"> - Güvenli ilaç uygulayabilme ve etkilerini değerlendirebilme
İLETİŞİM VE KİŞİLERARASI İLİŞKİLER	<ul style="list-style-type: none"> - İletişimde temel kavramlar - İnsan davranış özellikleri - İletişim teknikleri - Özel durumlarda iletişim (çocuk, yaşlı, fiziksel engelli, uygun olmayan tepki gösterenler) - Ekip içi iletişim - Hemşire-hasta/hasta yakını ve ailesi ile iletişim - Çatışma yönetimi 	<ul style="list-style-type: none"> - İnsan davranış özelliklerini değerlendirebilme ve atılğan davranabilme - Etkili iletişim tekniklerini kullanabilme
İLK YARDIM VE ACİL BAKIM	<ul style="list-style-type: none"> - Temel ilk yardım ilkeleri ve uygulamaları - Acil bakım gerektiren durumlar ve hemşirelik bakımı 	<ul style="list-style-type: none"> - Temel yaşam desteği sağlayabilme - Acil durumlarda gerekli uygulamaları yapabilme - İleri kardiyak yaşam desteğini başlatabilme ve sürdürebilme
İNSAN	<ul style="list-style-type: none"> - İnsanın doğası ve özellikleri - Temel insan gereksinimleri 	<ul style="list-style-type: none"> - İnsanın bireyselliğini dikkate alarak temel gereksinimlerini tanımlayabilme ve karşılayabilme

KADIN SAĞLIĞI VE HASTALIKLARI HEMŞİRELİĞİ	<ul style="list-style-type: none"> - Kadın sağlığı ve sorunları - Jinekolojik sorunlar ve bakımı - Doğum öncesi, sırası ve sonrası bakım 	<ul style="list-style-type: none"> - Sağlıklı, riskli ve hasta olan kadının tanılmasını yapabilme ve gerekli bakım verebilme - Doğum öncesi, sırası ve sonrasında hemşirelik bakımı verebilme - Sağlıklı, riskli ve hasta olan kadın ve aileye danışmanlık yapabilme
KALP DAMAR SİSTEMİ HASTALIKLARI VE HEMŞİRELİĞİ	<ul style="list-style-type: none"> - Sık görülen kalp damar sistemi hastalıkları ve hemşirelik bakımı - Kalp damar cerrahisi ve hemşirelik bakımı 	<ul style="list-style-type: none"> - Kalp damar sistemi hastalıklarından korunmada eğitim ve danışmanlık verebilme - Kalp damar sistemi hastalıklarında hemşirelik bakımı verebilme - Kalp damar cerrahisinde ameliyat öncesi, sırası ve sonrası hemşirelik bakımı verebilme
KAN HASTALIKLARI VE HEMŞİRELİĞİ	<ul style="list-style-type: none"> - Sık görülen kan hastalıkları ve hemşirelik bakımı - Kan/kan ürünleri transfüzyonu, komplikasyonlar ve bakım 	<ul style="list-style-type: none"> - Kan hastalıklarında hemşirelik bakımı verebilme - Kan/ürünleri verebilme, komplikasyonlarını tanıyabilme ve uygun girişimde bulunabilme
KANSER (ONKOLOJİ) HEMŞİRELİĞİ	<ul style="list-style-type: none"> - Kanserden korunma ve erken tanı - Tedavi yöntemleri - Sık görülen kanserler ve hemşirelik bakımı 	<ul style="list-style-type: none"> - Kanserden korunma ve erken tanı konusunda eğitim ve danışmanlık yapabilme - Kanserli bireye hemşirelik bakımı verebilme

KAS-İSKELET SİSTEMİ HASTALIKLARI VE HEMŞİRELİĞİ	<ul style="list-style-type: none"> - Kas iskelet sistemi hastalıklarından korunma ve erken tanı - Sık görülen kas iskelet sistemi hastalıkları ve hemşirelik bakımı - Kas iskelet sistemi cerrahisi ve hemşirelik bakımı 	<ul style="list-style-type: none"> - Kas iskelet sistemi hastalıklarından korunmada eğitim ve danışmanlık verebilme - Kas iskelet sistemi hastalıklarında hemşirelik bakımı verebilme - Kas iskelet sistemi cerrahisinde ameliyat öncesi, sırası ve sonrası hemşirelik bakımı verebilme
KULAK BURUN BOĞAZ (KBB) HASTALIKLARI VE HEMŞİRELİĞİ	<ul style="list-style-type: none"> - Sık görülen KBB hastalıkları ve hemşirelik bakımı - KBB cerrahisi ve hemşirelik bakımı 	<ul style="list-style-type: none"> - KBB hastalıklarında hemşirelik bakımı verebilme - KBB cerrahisinde ameliyat öncesi, sırası ve sonrası hemşirelik bakımı verebilme
OLAĞANÜSTÜ DURUMLAR VE HEMŞİRELİK BAKIMI	<ul style="list-style-type: none"> - Olağanüstü durum öncesi, sırası ve sonrasında planlama, uygulama, yönetme ve değerlendirme 	<ul style="list-style-type: none"> - Olağanüstü durumları değerlendirebilme ve yönetebilme - Olağanüstü durumlarda ekibin diğer üyeleri ile birlikte çalışabilme
RUH SAĞLIĞI VE PSİKIYATRİ HEMŞİRELİĞİ	<ul style="list-style-type: none"> - Ruh sağlığına ilişkin temel kavramlar - Koruyucu ruh sağlığı hemşireliği - Klinik psikiyatri hemşireliği - Konsültasyon-liyezon psikiyatrisi hemşireliği 	<ul style="list-style-type: none"> - Koruyucu ruh sağlığına yönelik hemşirelik bakımı verebilme - Psikiyatrik hastalıklarda hemşirelik bakımı verebilme - Kronik ya da ölümcül hastalığı olan bireylerin ruh sağlığını koruyucu ve geliştirici hemşirelik bakımı verebilme
SAĞLIK	<ul style="list-style-type: none"> - Sağlık-hastalık kavramı - Sağlık/hastalık-insan-çevre-hemşirelik ilişkisi - Sağlığın değerlendirilmesi 	<ul style="list-style-type: none"> - Hemşirelik bakımında sağlık/hastalık-insan-çevre ilişkisini dikkate alabilme - Gelişim dönemlerine göre sağlığı fiziksel, ruhsal ve sosyal yönden değerlendirebilme

SIVI-ELEKTROLİT DENGESİ	<ul style="list-style-type: none"> - Sıvı-elektrolit, asit-baz dengesi-dengesizlikleri ve hemşirelik bakımı 	<ul style="list-style-type: none"> - Sıvı-elektrolit, asit-baz dengesizliklerini tanılayabilme ve uygun hemşirelik bakımı verebilme.
SİNDİRİM SİSTEMİ HASTALIKLARI VE HEMŞİRELİĞİ	<ul style="list-style-type: none"> - Sık görülen sindirim sistemi hastalıkları ve hemşirelik bakımı - Sindirim sistemi cerrahisi ve hemşirelik bakımı 	<ul style="list-style-type: none"> - Sindirim sistemi hastalıklarında hemşirelik bakımı verebilme - Sindirim sistemi cerrahisinde ameliyat öncesi, sırası ve sonrası hemşirelik bakımı verebilme
SİNİR SİSTEMİ HASTALIKLARI VE HEMŞİRELİĞİ	<ul style="list-style-type: none"> - Sık görülen sinir sistemi hastalıkları ve hemşirelik bakımı - Sinir sistemi cerrahisi ve hemşirelik bakımı 	<ul style="list-style-type: none"> - Sinir sistemi hastalıklarında hemşirelik bakımı verebilme - Sinir sistemi cerrahisinde ameliyat öncesi, sırası ve sonrası hemşirelik bakımı verebilme
SOLUNUM SİSTEMİ HASTALIKLARI VE HEMŞİRELİĞİ	<ul style="list-style-type: none"> - Sık görülen solunum sistemi hastalıkları ve hemşirelik bakımı - Solunum sistemi cerrahisi ve hemşirelik bakımı 	<ul style="list-style-type: none"> - Solunum sistemi hastalıklarında hemşirelik bakımı verebilme - Solunum sistemi cerrahisinde ameliyat öncesi, sırası ve sonrası hemşirelik bakımı verebilme
ŞOK	<ul style="list-style-type: none"> - Şokun fizyolojisi - Şokun sınıflandırılması - Şokta hemşirelik bakımı 	<ul style="list-style-type: none"> - Şoku tanılayabilme ve uygun hemşirelik bakımını verebilme
TRANSPLANTASYON	<ul style="list-style-type: none"> - Doku ve organ transplantasyonları - Transplantasyonda hemşirelik bakımı 	<ul style="list-style-type: none"> - Toplum organ bağıışı konusunda bilinçlendirebilme - Doku ve organ nakillerinde alıcı ve vericinin ameliyat öncesi, sırası ve sonrası hemşirelik bakımını verebilme

ÜRİNER SİSTEM HASTALIKLARI VE HEMŞİRELİĞİ	<ul style="list-style-type: none"> - Sık görülen üriner sistem hastalıkları ve hemşirelik bakımı - Sık görülen erkek üreme sistemi hastalıkları - Üriner sistem cerrahisi ve hemşirelik bakımı 	<ul style="list-style-type: none"> - Üriner sistem hastalıklarında hemşirelik bakımı verebilme - Üriner sistem ve erkek üreme sistemi cerrahisinde ameliyat öncesi, sırası ve sonrası hemşirelik bakımı verebilme
YAŞLI BAKIMI	<ul style="list-style-type: none"> - Yaşlı bakım ve geriatri hizmetleri (sağlık ve sosyal-destek hizmetler) - Yaşlı bakım ve geriatri hizmetlerinde hemşirenin rol ve sorumlulukları 	<ul style="list-style-type: none"> - Bakım gereksinimi olan yaşlı bireylere hemşirelik süreci doğrultusunda bakım verebilme ve bakımı değerlendirebilme
YÖNETİM	<ul style="list-style-type: none"> - Hemşirelik hizmetlerinin yönetimi süreci - Hemşirelik hizmetlerini, planlama, örgütleme, yürütme, değerlendirme ve koordine etme - Değişim yönetimi - Hemşirelikte liderlik - Hemşirelikte yasal düzenlemeler 	<ul style="list-style-type: none"> - Hemşirelik uygulamalarında yönetim ve liderlik becerilerini sergileyebilme - Hemşirelik bakım hizmetlerinin geliştirilmesinde değişimlere öncülük yapabilme

5. TEMEL VE DAVRANIŞ BİLİMLERİ DERSLERİNE İLİŞKİN KONUSU LİSTESİ

TEMEL KONU BAŞLIKLARI	KURAMSAL İÇERİK	HEDEFLER
ANATOMİ	<ul style="list-style-type: none">- İskelet ve kas sistemi- Dolaşım sistemi- Sindirim sistemi- Solunum sistemi- Üriner sistemi- Üreme sistemi- Sinir sistemi- Endokrin sistem- Duyular	<ul style="list-style-type: none">- Hareketi oluşturan, iskelet ve kas yapısını açıklayabilme- Vücut mekaniğini açıklayabilme- Enjeksiyon için kullanılan kasları açıklayabilme- Damar yapısı ve vücuttaki yerlerini tanımlayabilme- Nabız, tansiyon ölçülen damarları tanımlayabilme- Kalbin yeri ve yapısını tanımlayabilme- Lenfatik sistemi tanımlayabilme- Sindirim sistemi organ yapı, yer ve fonksiyonlarını tanımlayabilme- Sindirim sistemi enzim ve salgılarını açıklayabilme- Solunum sistemi organ yapı, yer ve fonksiyonlarını tanımlayabilme- Üriner sistem organ yapı, yer ve fonksiyonlarını tanımlayabilme- Kadın-erkek üreme organlarının yapı, yer ve fonksiyonlarını tanımlayabilme- Merkezi sinir sistemi organ yapı, yer ve fonksiyonlarını tanımlayabilme- Vejetatif sinir sistemi yapı ve özelliklerini açıklayabilme- Bezlerin vücuttaki yapı, yer ve fonksiyonlarını tanımlayabilme- Endokrin salgıları açıklayabilme- Duyu organlarının yapı, yer ve fonksiyonlarını tanımlayabilme

TEMEL KONU BAŞLIKLARI	KURAMSAL	HEDEFLER
BİYOKİMYA	<ul style="list-style-type: none"> - Protein - Enzim - Karaciğer - Böbrek - Karbonhidrat - Lipit - Hematoloji - Hormonlar - Aminoasitler - Nükleik Asitler 	<ul style="list-style-type: none"> - Proteinlerin biyokimyası, sindirimi ve metabolizmasını açıklayabilme - Plazma proteinlerinin görevlerini açıklayabilme - Enzimlerin özelliklerini ve fonksiyonlarını tanımlayabilme - Tanıda kullanılan belli başlı enzimlerin özelliklerini ve örnek alımında dikkat edilmesi gereken noktaları açıklayabilme - Karaciğer fonksiyon testlerini yorumlayabilme - Bilirubin ve amonyak metabolizmasını açıklayabilme - Böbrek fonksiyon testlerini yorumlayabilme - Üre ve ürik asit metabolizmasını açıklayabilme - Karbonhidratların biyokimyası, sindirimi ve metabolizmasını açıklayabilme - Karbonhidrat metabolizmasında hormonların rolünü açıklayabilme - Lipit biyokimyası, sindirimi ve metabolizmasını açıklayabilme - Kanın şekilli elemanlarını tanımlayabilme - Hemogram parametrelerini açıklayabilme - Hormonların özelliklerini ve fonksiyonlarını tanımlayabilme - Hormon test sonuçlarını değerlendirebilme - Metabolizma ile ilişkili hastalıkları ve biyokimyasal test sonuçlarını değerlendirebilme

TEMEL KONU BAŞLIKLARI	KURAMSAL	HEDEFLER
FARMAKOLOJİ	<ul style="list-style-type: none"> - Farmakoloji ve toksikolojiye giriş - Farmakokinetik - Farmakodinami, - İlaçların toksik etkileri - Otonom sinir sistemi ilaçları - Kardiyovasküler sistem ilaçları - Santral sinir sistemi ilaçları - Solunum sistemi ilaçları - Gastrointestinal sistem ilaçları - Antibiyotikler, antiviral, antifungal ilaçlar - Kemoterapotikler - Stereoidler - Analjezikler ve antiinflamatuvarlar - Antidepresanlar - Sedatif - hipnotikler - Antidiyabetik ilaçlar - Anestezipler - Otakoidler - İlaç suistimali ve bağımlılığı 	<ul style="list-style-type: none"> - Farmakoloji ile ilgili temel kavramları, farmakokinetik ve farmakodinamik terimlerini açıklayabilme - Farmakokinetik ve farmakodinamik ilaç etkileşimlerini karşılaştırabilme - İlaçların farmasotik şekillerini tanımlayabilme - İlaç uygulama yollarını açıklayabilme - İlaçların emilimini açıklayabilme - İlaçların dağılımını açıklayabilme - İlaçların metabolizmasını tanımlayabilme - İlaçların atılımını açıklayabilme - İlaçların etkisini tanımlayabilme - İlaçlar arası etkileşimi tanımlayabilme - İlaçların toksikasyonunu açıklayabilme - İlaç ve madde bağımlılığını değerlendirebilme - Bağımlılık tiplerini karşılaştırabilme

TEMEL KONU BAŞLIKLARI	KURAMSAL	HEDEFLER
FİZYOLOJİ	<ul style="list-style-type: none"> - Hücre fizyolojisi - Kas-hareket sistemi fizyolojisi - Kan - Dolaşım sistemi fizyolojisi - Sindirim sistemi fizyolojisi - Boşaltım sistemi fizyolojisi - Endokrin sistemi fizyolojisi - Duyular - Üreme sistemi fizyolojisi - Merkezi sinir sistemi fizyolojisi 	<ul style="list-style-type: none"> - Hücre ve dokuların yapı ve işleyişini tanımlayabilme - Homeostazisi tanımlayabilme - Uyarılabilen hücreleri ve biyoelektrik potansiyelleri açıklayabilme - İskelet kasının fonksiyonlarını tanımlayabilme - Sinir sistemi fonksiyonlarını tanımlayabilme - Kan fizyolojisini tanımlayabilme - Dolaşım sistemi fonksiyonlarını tanımlayabilme - Sindirim sistemi fonksiyonlarını tanımlayabilme - Boşaltım sistemi fonksiyonlarını tanımlayabilme - Endokrin sistem fonksiyonlarını tanımlayabilme - Duyu organlarının fonksiyonlarını tanımlayabilme - Kadın ve erkek üreme sistemi fonksiyonlarını tanımlayabilme - Organizmanın bölümleri (hücre-doku-organ-sistem) arasındaki iletişimi ve etkileşimi açıklayabilme - Vücuttaki hücre, doku, organ ve sistemlerde oluşabilecek işlev bozukluklarında görülebilecek patolojileri açıklayabilme - Bir bütün olarak organizmanın çevreyle olan ilişkisini açıklayabilme

TEMEL KONU BAŞLIKLARI	KURAMSAL	HEDEFLER
HİSTOLOJİ	<ul style="list-style-type: none"> - Mikroskop çeşitleri ve histokimyasal yöntemlerin temelleri - Hücre yapısına giriş ve hücre zarı - Hücrenin sitoplazmik organelleri - İnklüzyonlar ve hücre iskeleti - Çekirdeğin yapısı; hücre döngüsü ve hücre bölünmesi - Epitel dokusu - Bağ dokusu - Kıkırdak dokusu - Kemik dokusu - Kas dokusu - Kan dokusu - Sinir dokusu 	<ul style="list-style-type: none"> - İnsan hücresinin yapı ve işlevlerini açıklayabilme - Temel insan dokularının histolojik yapı-ışlev ilişkisini tasarlayabilme - Temel insan dokularındaki farklı hücre tiplerini özellikleriyle listeleyebilme - Temel insan dokularının ekstraselüler matriks bileşenlerini birbiriyle karşılaştırabilme - Genel histolojiyle ilgili bilgi birikimini mesleksi uygulamalarıyla eşleştirebilme
MİKROBİYOLOJİ	<ul style="list-style-type: none"> - Bakterilerin sınıflandırılması yapısı ve çoğalması; Bakteri genetiği ve metabolizması - Bakteri patogenezi - Virüslerin sınıflandırılması, yapısı ve çoğalması - Viral patogenezi - Mantarların sınıflandırılması yapısı ve çoğalması - Parazitlerin sınıflandırılması, yapısı ve çoğalması - İnsan mikrop florası - Fungal patogenezi - Sterilizasyon, dezenfeksiyon ve antiseptik - Mikrobiyoloji laboratuvarının genel prensipleri - Önemli bakteriler ve neden oldukları hastalıklar - Antibakteriyel ajanlar - İmmün sistem 	<ul style="list-style-type: none"> - Mikroorganizmanın yapısal özelliklerini tanımlayabilme - Mikroorganizmalar / organizma arasındaki ilişkileri açıklayabilme - Mikroorganizmaların neden olduğu enfeksiyon hastalıklarını, tedavi- bakım ve korunma yollarını açıklayabilme - İmmün sistem yapısı ve fonksiyonlarını tanımlayabilme - Bağışıklamayı tanımlayabilme - Hastane enfeksiyonları ve önleme yollarını tartışabilme - Mikroplarla kontamine örnekler ve muhtemel kontamine ortamlarda uygun çalışma koşullarını oluşturmak için gerekenleri irdeleyebilme

	<p>elemanları antijen ve antikor</p> <ul style="list-style-type: none"> - Doğal bağışıklık - Humoral ve hücreselel immün cevap - Önemli viruslar ve neden oldukları hastalıklar - Antiviral ajanlar - Önemli funguslar ve neden oldukları hastalıklar - Antifungal ajanlar - Önemli parazitler ve neden oldukları hastalıklar, Antiparaziter ajanlar - Artropodlar - Hastane enfeksiyonları: hastane personeli için önemli enfeksiyonlar ve önlenmesi 	
PATOLOJİ	<ul style="list-style-type: none"> - Patolojide kullanılan yöntem ve teknikler - Hücreselel adaptasyon mekanizmaları - Kök hücre - Hücreselel zedelenme mekanizmaları - Nekroz ve apoptoz - Vücut sıvıları- kan akımı bozuklukları, iltihap - Yara iyileşmesi - İmmunopatoloji - İnfeksiyöz hastalıkların patolojisi - Genetik hastalıkların patolojisi - Hemodinamik hastalıklar - Neoplazi 	<ul style="list-style-type: none"> - Hücre ve doku zedelenme mekanizmalarını açıklayabilme - Hücreselel adaptasyonu açıklayabilme (atrofi, hipertrofi.vb) - İnflemasyon belirti ve bulgularını tanımlayabilme - Yara iyileşme sürecini açıklayabilme - Patolojinin tanımını ve kullandığı teknikleri açıklayabilme - Kök hücreleri ile ilgili kavramları açıklayabilme - Hücreselel çoğalma mekanizmalarını irdeleyebilme - İltihabi, infeksiyöz ve genetik hastalıkların genel özelliklerini tanımlayabilme - Tümörleri isimlendirebilme ve karsinogenezi açıklayabilme

<p>PSIKOLOJİ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Kişilik gelişim dönemleri - Zekâ - Öğrenme - Bellek - Kavrama - Duygusallık - Güdüleme - Davranış ve normal dışı davranışlar - Psikolojide, ölçme ve değerlendirme 	<ul style="list-style-type: none"> - Gelişim psikolojisinde geçerli olan kuramsal yaklaşımları yorumlayabilme - Kişilik gelişimi ile ilgili insan ilişkilerini öğrenebilme - Kendini tanıyabilme, sağlıklı kişiler arası ilişkilerde bulunabilme - Değişik durumlarla karşılaşıldığında sağlıklı tepki verebilme - Alınan bilgilerin tekrar ortaya konmasına yönelik açıklamalar yapabilme - Olaylar karşısında sonuca ulaşabilme - Bireyin duygularını farkına vardırabilme ve ifade etmesini sağlayabilme - Kendini ifade edebilme - Davranış gelişimini kavrayabilme
<p>SOSYOLOJİ VE SAĞLIK</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Sosyal kişilik - Sosyal statü - Toplum - Kurumlar - Kültür - Sosyal hareketlilik - Sosyo-kültürel bütünleşme - Sağlık ve hastalık yaklaşımları - Sağlık kurumları - Kurumsal işlevler - Geleneksel tedavi yaklaşımları, toplumsal önemi ve yeri 	<ul style="list-style-type: none"> - Sosyolojik kavramları tanımlayabilme - Toplumsal bir kurum olarak sağlık sektörü ve kurumsal yapıyı tanımlayabilme - Kurum içi ilişkileri değerlendirebilme - Sağlık çalışanlarının sorunlarının farklı boyutlarını tartışabilme - Toplumsal olarak bedene atfedilen değerlerin ve bedene dair algıların farkına varabilme - Nüfus artışı sorununu ve gelişmeyle ilişkisini anlayabilme ve tartışabilme - Değişik kültürel yapıları ve geleneksel tedavi yöntemlerini açıklayabilme

6. HEMŞİRELİK TEMEL UYGULAMALARI VE İLGİLİ BECERİLER

LİSTESİ

TEMEL HEMŞİRELİK UYGULAMALARI	BECERİLER
GÜVENLİ ÇEVRENİN SAĞLANMASI VE SÜRDÜRÜLMESİ	<ul style="list-style-type: none">- El yıkama- Cerrahi el yıkama- İzolasyon önlemlerini uygulama- Steril eldiven, gömlek, maske, giyme-giydirme-çıkarma,- Solüsyonlarla dezenfeksiyon uygulama- Tıbbi asepsiye uygun maske takma- Tıbbi asepsiye uygun önlük giyme/giydirme- Steril malzeme kullanma- Yatak yapma- Düşmelerin önleme- Hasta kimliğinin doğrulama- Kontraktürleri önleme- İlaç ve malzemelerin güvenliği- Basınç yarasını önleme- Hastayı kliniğe kabul etme
HAREKET	<ul style="list-style-type: none">- Hastayı kaldırırken doğru teknikleri kullanma- Bireyi yatak içinde hareket ettirme ve pozisyon verme- Basınç yarasını önleyici destek malzemesi yerleştirme- Kas - iskelet sistemine aktif ve pasif egzersizleri yaptırma- Hastayı doğru ilkeler ışığında taşıma- Yüzüstü yatış pozisyonu verme- Fowlers-Yarı Fowlers pozisyonu verme- Ortopne pozisyonu verme- Sims pozisyonu verme

	<ul style="list-style-type: none"> - Litotomi pozisyonu verme - Şok pozisyonu verme - Dorsal rekümbent pozisyonu verme - İso­metrik-isotonik egzersizler yaptırma - Özel cerrahi girişimlere uygun (mastektomi, vb.) egzersiz yaptırma - Hastayı yataktan sandalyeye/sedyeye geçirme - Alçı-atel-traksiyon bakımı yapma - Vücut mekaniklerine uygun hareket etme
SICAK SOĞUK UYGULAMALAR	<ul style="list-style-type: none"> - Lokal yaş soğuk kompres uygulama - Ateş düşürmek için genel yaş soğuk uygulama - Lokal ısı uygulama (lamba, termofor vb) - Lokal yaş sıcak kompres uygulama - Buz kesesi uygulama - Oturma banyosu (sitz) verme
KİŞİSEL TEMİZLİK VE GİYİNME	<ul style="list-style-type: none"> - İçinde hasta bulunan yatağı yapma - Hastanın giyinme ve soyunmasına yardım etme - Ağız, yüz, göz, el, ayak, saç bakımı verme - Diyabetik ayak bakımı verme - Perine bakımı verme - Masaj yapma - Yatak banyosu verme - Bit tedavisi uygulama - Deri ve mukoza bütünlüğünü koruma
SOLUNUM	<ul style="list-style-type: none"> - Derin soluk alma ve öksürme egzersizleri yaptırma - Buhar verme - Maske ile oksijen verme - Nazal kateter ile oksijen verme

	<ul style="list-style-type: none"> - Postüral drenaj uygulama - Oral, nazal, trakeal aspirasyonu yapma - Trakeostomi bakımı yapma - Balgam örneği alma
YAŞAMSAL BULGULAR	<ul style="list-style-type: none"> - Vücut sıcaklığını ölçme ve değerlendirme - Solunumu sayma ve değerlendirme - Kan basıncını ölçme ve değerlendirme - Nabızı (Apikal ve periferik) sayma ve değerlendirme - Santral venöz basıncı ölçme ve değerlendirme
İLAÇLARIN UYGULANMASI VE İZLEM	<ul style="list-style-type: none"> - İlaç dozu hesaplama - İlaçları hazırlama - Solüsyonları uygun şekilde hazırlama - İlaçları uygun koşullarda saklama - Oral yolla ilaç verme - Kas içi enjeksiyon yapma - Ven içi /intra venöz (İV) enjeksiyon yapma - İV set hazırlama - Akış hızı hesaplama - İV katater uygulama - İV sıvı tedavisini başlatma, akış hızını düzenleme ve izleme - Kan ürünleri ve kan transfüzyonunu başlatma, akış hızını düzenleme ve izleme - İV solüsyona ilaç ilave etme - Kateterden ilaç verme - Kateter izlemi ve bakımı - Aldığı çıkardığı sıvı izlemi yapma - Deri içi enjeksiyon yapma - Deri altı enjeksiyon yapma - Deriye ilaç uygulama

	<ul style="list-style-type: none"> - Göze ilaç uygulama - Kulağa ilaç uygulama - Buruna ilaç uygulama - İnhalasyon yoluyla ilaç uygulama - Rektuma ilaç uygulama - Vajene ilaç uygulama
BESLENME	<ul style="list-style-type: none"> - Ağızdan beslenmeye yardım - Beslenmeyi izleme ve değerlendirme - Gavajla besleme - Gastrostomiden besleme - Nazogastrik sonda yerleştirme ve bakımı - Parenteral, enteral besleme - Total parenteral besleme - Biberonla besleme - Anne sütü ile besleme
BOŞALTIM	<ul style="list-style-type: none"> - Boşaltımın sağlanması - Boşaltıcı-tedavi edici lavman yapma - Mesane katerizasyonu uygulama ve bakımı - İdrar torbasını değiştirme - Mesane irrigasyonu uygulama - Kondom kateter uygulama - Ürostomi, kolostomi, ileostomi bakımı verme - Rektal tüp uygulama - Ördek/sürgü verme - Mesane eğitimi verme
YARA BAKIMI	<ul style="list-style-type: none"> - Yara ve basınç yarası bakımı verme
DOĞUM ÖNCESİ VE SONRASI BAKIMI	<ul style="list-style-type: none"> - Leopold manevrası yapma - Çocuk Kalp Sesleri (ÇKS) dinleme - Fundus masajı yapma - Loşia izleme

	<ul style="list-style-type: none"> - Epizyo bakımı yapma - Meme bakımı yapma
EĞİTİM	<ul style="list-style-type: none"> - Hasta ve ailesine eğitim yapma - Sağlık eğitimi yapma - Hizmet içi eğitim yapma - Eğitim araç ve gereçleri geliştirme
SAĞLIĞIN DEĞERLENDİRİLMESİ	<ul style="list-style-type: none"> - Nörolojik değerlendirme - Psikolojik değerlendirme - Sosyal değerlendirme - Solunum sistemini değerlendirme - Kas iskelet sistemini değerlendirme - Kardiyovasküler sistemi değerlendirme - Sindirim sistemini değerlendirme - Ürogenital sistemi değerlendirme - Deri ve deri eklerini değerlendirme - Meme muayenesi yapma - Aile ve toplumu değerlendirme
İLK YARDIM	<ul style="list-style-type: none"> - Temel yaşam desteği verme - Kanamalarda ilk yardım uygulama - Yaralanmalarda ilk yardım uygulama - Kırık, çıkık ve burkulmalarda ilk yardım uygulama - Yanık, sıcak çarpması ve donmalarda ilk yardım uygulama - Zehirlenmelerde ilk yardım uygulama - Hayvan ve insan ısırıklarında ilk yardım uygulama - Göz, burun ve kulağa yabancı cisim kaçmasında ilk yardım uygulama - Boğulmalarda ilk yardım uygulama - Diğer acil durumlarda ilk yardım uygulama
ÖRNEK ALMA	<ul style="list-style-type: none"> - Kan alma - İdrar örneği alma

	<ul style="list-style-type: none">- Gaita örneği alma- Balgam örneği alma- Boğaz kültürü alma- Yara kültürü alma- Kan şekeri ölçme
CERRAHİ GİRİŞİM	<ul style="list-style-type: none">- Ameliyata hazırlama- Ameliyat sırası bakım verme- Ameliyat sonrası bakım verme
YENİ DOĞAN BAKIMI	<ul style="list-style-type: none">- APGAR değerlendirmesi yapma- Fizik muayene yapma- Göbek bakımı yapma- Bebek banyosu yapma- Fototerapi alan bebeğe bakım yapma
HEMŞİRELİK SÜRECİ	<ul style="list-style-type: none">- Bakım gereksinimlerini belirleme- Bakım gereksinimlerine ilişkin veri toplama- Hemşirelik tanılarını belirleme- Hemşirelik girişimlerini planlama- Hemşirelik girişimlerini uygulama- Hemşirelik girişimlerini değerlendirme- Hemşirelik uygulamalarını kaydetme- Hemşirelik uygulamalarında etkili iletişim becerilerini kullanma

EK-1

AVRUPA BİRLİĞİ HEMŞİRELİK EĞİTİMİ KRİTERLERİ

Avrupa Birliği Müktesebatının üstlenilmesine ilişkin Türkiye Ulusal Programında "Kişilerin Serbest Dolaşımı" (RG:24 MART 2001, Sayı: 24352 Mükerrer) başlığı altında "Hemşirelik Müfredatının Yenilenmesine Yönelik Olarak Yapılması Gereken Düzenlemeler" aşağıda yer almaktadır.

1. Hemşirelik Eğitimi, minimum 10 yıllık genel bir okul eğitimi üzerine 3 yıllık veya 4600 saatlik teorik ve klinik eğitimi kapsayan bir eğitim programı olmalıdır. (77/453/EEC madde 1.2). 02/02/2008 tarih ve 26775 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan Doktorluk, Hemşirelik, Ebelik, Diş Hekimliği, Veterinerlik, Eczacılık ve Mimarlık Eğitim Programlarının Asgari Eğitim Koşullarının Belirlenmesine Dair Yönetmeliği de hemşirelik eğitiminin Avrupa Birliği'nin ilgili direktifinin önerdiği şekilde olmasını belirtmektedir. Ülkemizde Hemşirelikte sadece lisans düzeyindeki eğitim bu direktifi karşılamaktadır.
2. Teorik eğitimin uzunluğu, eğitimin minimum uzunluğunun 1/3'den az ve klinik eğitimde 1/2' sinden az olmamalıdır. (77/453/EEC madde 2.4). Eğitim programında dersler Avrupa Kredi Transfer Sistemi esas alınarak kredilendirilmelidir.
3. Genel bakımdan sorumlu hemşirelerin eğitim programları Ek 3'de yer alan konuları içermelidir. (77/453/EEC madde 1.3).
4. Avrupa Birliği'nin 30.09.2005 tarihli 2005/36/EC direktifine göre hemşirelik lisans eğitim programından mezun olan hemşirelerin sahip olması gereken özellikler aşağıda verilmiştir:
 - a. Sağlıklı ve hasta bireyin yapısını, fizyolojik fonksiyonlarını ve davranışını açıklayabilmesine yetecek düzeyde bilgi sahibi olma ve sağlıkla, fiziksel ve sosyal çevre arasındaki ilişkiyi kavrama,

- b. Hemşirelik mesleğinin temel yapısı, meslek etiği, sağlığın temel ilkeleri ile hemşirelik mesleğinin ilkeleri hakkında yeterli bilgiye sahip olma,
- c. Programın özüne uygun bir klinik deneyime sahip olma (bu klinik uygulamalar amaca uygun olarak planlanmış olmalıdır ve uygulama nitelikli hemşireler tarafından denetlenmenin yanı sıra yine uygulama hasta bakımı için gerekli olan sayıda nitelikli hemşire ve malzemenin bulunduğu yerlerde yapılmalıdır).
- d. Sağlık personelinin uygulamaya ilişkin öğretim programlarına katılabilmek ve bu insan gücü ile birlikte çalışabileceğini gösterme,
- e. Sağlık sektörünün diğer çalışanları ile çalışabilme.

EK-2

HEMŞİRELİK EĞİTİMİ İLE İLGİLİ YASA, YÖNETMELİK VB. DİĞER DÜZENLEMELER LİSTESİ

- Doktorluk, Hemşirelik, Ebelik, Diş Hekimliği, Veterinerlik, Eczacılık ve Mimarlık Eğitim Programlarının Asgari Eğitim Koşullarının Belirlenmesine Dair Yönetmelik, Resmi Gazete Tarihi: 02/02/2008, Resmi Gazete Sayısı: 26775, Madde 4'ün 4 a, b, c, ç, d
- Hemşirelik Kanunu, Değ.: Kanun No. 5634 RG: 2.5.2007/26510,
- Türkiye Yükseköğretim Yeterlilikler Çerçevesi (TYYÇ) Düzey (Lisans Eğitimi) Yeterlilikleri,
- 19 Haziran 1999 tarihli Bologna Bildirgesi Avrupa Yüksek Öğretim Alanı Avrupa Eğitim Bakanları Ortak Bildirgesi,

EK-3

GENEL BAKIMDAN SORUMLU HEMŞİRELERİN EĞİTİM PROGRAMLARI

A-Teorik Teknik Öğretim

a) Hemşirelik:

- Hemşirelik Mesleği ve Etik
- Sağlık ve Hemşireliğin İlkeleri
- İç Hastalıkları
- Cerrahi Hastalıkları
- ocuk Sağlığı ve Hastalıkları
- Ana Sağlığı
- Ruh Sağlığı ve Psikiyatri
- Yaşlı Bakımı ve Geriatri, ile ilgili Hemşirelik İlkeleri

b) Temel Bilimler:

- Anatomi ve Fizyoloji
- Patoloji
- Bakteriyoloji, Viroloji ve Parazitoloji
- Biyofizik, Biyokimya ve Radyoloji
- Beslenme
- Hijyen: - Koruyucu tıp
- Sağlık eğitimi
- Farmakoloji

c) Sosyal Bilimler:

- Sosyoloji
- Psikoloji
- Yönetim İlkeleri
- Öğretim İlkeleri
- Sosyal ve Sağlıkla İlgili Mevzuat
- Hemşireliğin Yasal boyutları

B- Klinik Öğretim

- İç Hastalıkları
- Cerrahi Hastalıkları
- ocuk Sağlığı ve Hastalıkları
- Ana Sağlığı
- Ruh Sağlığı ve Psikiyatri
- Yaşlı Bakımı ve Geriatri
- Evde Bakıma ilişkin Hemşirelik Uygulamaları